

Abonamentul

Pentru monarhie:

Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$
an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an
+ frcs. 50 cm.

Focea apare în fie care
Sâmbătă.

Unitatea

Focea bisericescă-politică.

Insertiuni

Un şir garmond:
o dată 14 fil., a doua oră
12 fil., a treia oră 10 fil.

Tot ce privesce focea,
să se adreseze la »Re-
dactiunea și Admini-
stratiunea Unității»
în
Blaș.

Anul X.

Blaș 18 August 1900.

Numărul 33.

La începutul

anului școlastic.

(mb) Se apropie toamna și cu ea începutul unui nou an școlastic. Dulce înfioreare cuprinde inimile tinerilor școlari, ei de pe acum își numără zilele câte le mai au de stat acasă. Se cugetă la ora despărțirii, la lungimea anului școlar, la studiile grele și cei mai mulți se cugetă la multe lipse, ce vor îndura în străini, din cauza sărăciei părinților.

Vedem de altă parte pe părinți tot atât, ba chiar cu mult mai serioși și îngrijiiți. Căci dór părinții portă jugul cel mai greu. Vremurile sînt grele, banii se fac anevoie, trebuințele sînt legion și viitorul, pe cât de de parte, pe atât și de nesigur.

Și ce mai viitor pôte spera Românul în această a lui scumpă patrie?

Cu toate acestea Românul, din mintea căruia nu pôte eși nobila ambițiune de ași vedé și el pe fiul său înaintat, se luptă cu sute de nevoi și nu se lasă. Mulți părinți zic: „cum se rămân acum de rușine, cum se las pe fiul meu după doi-trei ani de carte să rămână de batjocură, când ved prinderea lui la carte și frumoșa lui purtare?”

Și au drept părinții români când așa judecă.

De cât că stadiul acesta este în care părinții și tinerii școlari au lipsă de binevoitoare povețe.

Se nu ne fie greu, se nu ne temem de critică și supărare ulterioară din partea părinților ori a fililor, ci dând mână de ajutor ca să triumfeze idea cea bună, cu toții, cari sîntem a fară de vîrtejul amorului părintesc, se stăruim a îndrepta tinerimea noastră pe calea cea bună.

E constatat că societatea română, în actualul stadiu de progres, nu intrunesc condițiunile unei sănătoșe dezvoltări.

Până ce Românul nu va fi în poziția de a trăi în lume fără de ajutorul străinilor, adevărată stare sănătoșă în dezvoltarea noastră nu este. Lipsa e, ca noi toți, unii pe alții să ne răzimăm, un corp bine închiegat să formăm. Cum? Așa că din sinul nostru să avem plugari — de ceea ce slavă Dluî nu ne putem plînge — măestrii, comercianți și clasă inteligentă bine închiegată, conșcie de datorința sa.

De present corpul națiunei române e triunchiat. Meseriași comercianți n'avem aprópe de loc, sașu dacă avem ceva e număr disparent față de marea mulțime română. În lipsa acestui element, Românul în veci va fi subjugat economic. Banii câștigați fie pe bucate, fie pe lucru, fie pe vite — acestea sînt aprópe singurele resurse — nu stașu la noi, ci trec la chimirul meseriașilor și târgoveților străini, cari chiar și când ne sînt binevoitori, — ca corbiî cei albi, — pe noi nu ne ajutoră cu nimic, instituțiunile noastre nu le sprijinesc,

binele neamului nostru nici într'un fel nu-l promovéză.

Cum se dăm piept cu nevoile viitorului din ce în ce mai mari și mai multe? Cum ne vom emancipa de tutortatul străinilor?

Singura cale de mântuire este, ca noi fie chiar din pămînt și cu ori ce jertfe, să creăm ce s'a întrelăsat până acum: *clasa de mijloc*.

Avem elemente *din ce*, avem teren *unde*, singur numai voința, să nu ne lipsescă. Clasa acésta nu pretinde de la noi a fară de sprijin material și moral nimic, dar ea insași pentru neamul român e chestie de existență. De aceea nu putem fi mulțamiți cu încercările sporadice ce se fac ici colo în acest sens. Spre a ne vedea puși pe calea cea bună lipsa cere, ca întrégă societatea română și mai ales inteligența noastră, nimic să nu cruce îndemnând, sfătuind ajutorând moral și materialmente, tinerimea noastră și pe părinți și *premergând insași cu exemple*, ca în masse să fie îmbrățișate meseriile și comerțul.

Responsabili sînt apoi înaintea lui Dumnezeu și a națiunei române toți aceia, cari până acum și de aci înainte vor fi puși să se îngrijescă a da acestei tinere clase o bună direcție — preoți, catecheti, privați — nu cum va în valurile perđărei să se precipiteze, după cum cu durere vedem că până acum în multe locuri s'a întimplat — înstrăinându-se meseriași și comercianții nostri de biserica, limba și legea noastră.

Feuilleton.

Sufiete negre.

A sunat deja de multisor, să ne suim în tren. Bucuria mea, că rămân singur singurel în un despărțemînt. M'am întins comod pe divan cu gândul, că acum o să suplinesc în tihnă somnul nesomn de astă noapte. Mi-am închis și ochii, când de o dată un foșnet de fuste mă face atent, că numărul ilusiilor perdute mi-a crescut cu unul. Adecă o venerabilă matronă cu două gingașe domnișóre grăbesc în despărțemîntul, în care mă aflam eu. După dinsele un hamal cu vre o zece pachete, unele mai mari, altele mai mici.

Le-am luat în revisie pe furis, căci nu eram hotărit, ce să fac. Să mă scol, atunci am gătat'o cu durmitul, ér eu nu aveam voe, să mă arăt rupt de obosală în familia, la care am plecat. Cel ce dorme, nu-l obligat la atăta etichetă; eu dorm, cel puțin așa cred dinsele, am rămas deci în poziția de la început.

Cele trei dame merg la fereastă și o lasă în jos.

— Pa, scumpelor! La revedere. — zice mama. — Sper, că la vară ne reîntorceli visita.

Va să zică, le-a petrecut cine va la gară. — Numai să putem. Ști bine, că Nicolae e învățat cu scaldile de la Basna. — răspunde un glas de femeie.

— Barem acum o dată pôte rămâne Basna. — adauge fata cea mai mare. — Scaldî bune sînt și la noi.

— Așa-i Mărinică, că veniți? — întrebă cea mai tinără. — Cât de bine ni-am petrece!

— Vom vede, scumpa mea. — răspunde un glas melodios de fată. — Aceea nu depinde de la mine. —

— Apoi se vè rămânem datóre pentru multele plăceri, ce ni-ați făcut în aceste două săptămâni? Și cum să vè respătim incomoditatea, ce v'au causat atăta timp?

— Te rog, nu mai aminti lucrurile acestea. Ști tu bine, cât de mult vè iubim. Noi ni-am simțit fôrte fericite, că v'am știut în casa noastră.

Între acestea trenul să pune în mișcare. Încă câte va cuvinte măgulitoare, apoi falfăituri

discrete de batiste din partea dómnelor din cupeu. În sfirșit se asedă liniștite pe cea parte a despărțemîntului, a cărui intern încep a-l examina fugitiv.

Trăgându-mi chipul pe ochi așteptam fără genare desfășurarea lucrului. Sum sigur, că nu cetiașu îndrumările afișate pentru călători, nici nu cercașu bunătatea ventilatórelor, căci pe mine mă priviașu cu niște ochi cam puțin discreți.

— Dórme? — întrebă încetișor mamică.

— A bună samă, căci alt cum n'ar fi atăt de necioplit, să rămână așa în fața unor dame. — răspunde o fată.

Respiram regulat, ca unul care dórme și mă făceam, că nu știu nimica. Dacă-s prost, cel puțin să am privilegiul de a dormi în prezența damelor.

— Slavă Domnului, că au trecut și acestea două săptămâni. — începe mamică. — Să mai fi stat două zile, plesniam de necaz.

— De ce, mamică?

— Nu pot suferi ómenii, cari așa să obrășnicesc cu averea lor, cum face și Mali. — Adevărat! Să vede cât pe colo, că sînt niște parveniți. Mai că nu ni-au scos ochii, ca să observăm și asta și ceea și cele alalte.

Acțiunea acésta se fie de așa, cât unul fie care să se simtă fericit dacă pôte ceva contribui și ajuta la resolvirea cât mai favorabilă a ei.

De altă parte vedem — de alt fel cu mare mulțămire și mângăere sufletéscă — cum școlile medii române și străine pe de a întregul, se împopulează din an în an mai bine cu tineri români, dintre cari unii se luptă cu extremă miserie, dar nu se lasă. N'am avé de ce să ne temem, constatând acest lucru, dacă în proporție cu numărul acestora, am afla tineri români aplicați și la măestrii și la comerț, dar nu aflăm. Tinerii nostri la meserii și la comerț nu se aplică în număr nici suficient. Vina este a părinților mai întâiu. Ne fiind în poziție de a cunósce mersul lucrurilor în general, în cele mai multe casuri nici nu se lasă a fi capacitați și povățuiți de ómeni cunoscători și binevoitori, ba se cred chiar nedreptățiți, când sînt îndemnați a-și da fii la meserii. Așa ei merg înainte spesând și risipind pe la școli averea cu tineri, cari nu fac nici o ispravă. Mă dispensez a demonstra cu fapte imensa rătăcire și — sărăcire — ce urmăz de aci. Da! se mergă la școli și se învețe cei bunii, dar cei mediocrii și slăbuți, se facă un lucru de o mie de ori mai potrivit talentilor primiți: se învețe măestrii și comerț. Prin acésta vor cruța averea și fericirea părinților lor și-și vor întemeia ei înșiși mai de grab și mai temeinică fericire. Avem până acum destui domni, destui aspiranți la posturi plătite bine, ér paralele noastre și ale domnilor și ale plugarilor trec în punga străinilor și a dușmanilor nostri.

Se nu perdem curajul. Ce nu s'a făcut până acum, se facem de aci înainte — lăsând de o parte prejudiții și considerațiunii, și umér la umér se punem, și cu sfatul,

dar mai virtos cu fapta, se dăm directivă sănătósă creșterei și aplicării tinerimei noastre. Se înființăm ajutore pentru îndemnul acestei clase, se ne interesăm de tineretul aședat la măestri și prăvălii cu gingăsenie părintéscă — prin ce vom asigura dragostea lor pentru neamul român, ér noi numai așa ne vom scăpa de responsabilitatea ce avem față cu viitoriul națiunii române.

Deci, părinți iubiți, alegeți pe fii vostri cei exemplari, și îi dați la școli ér pe cei bunii, mijlocii și codași, dați-i la măestrie și la comerț. Prin acésta părinții se ingrădesc de primejdia unor amare decepțiuni, ce de regulă vin la urmă, și de altă parte, aplicând pe fii vostri la locul potrivit, pe lângă că-i faceți fericiți pe ei, prin fapta vóstră sprijiniți înaintarea neamului nostru și desrobirea lui economică.

Neastimpărați. — Frații de la „Telegraful român“ nu se simt bine, dacă nu ne atacă mereu, pe noi, pe uniati, bagsamă spre a aréta lumii dragostea ce ne-o pôrtă și cât is de toleranți. Dar dacă câți va „ștreberii“ cred că prin ast fel de procedură, pot să-și ajungă scopurile lor personalii, nu le stricăm voia, noi ținem să ne păstrăm și pe mai de parte bunul cumpét. Încrêștând înse pe révaș tot ce ne adreséză în acest an iubilat.

Éta de alt cum de ce e vorbă:

„Tribuna“ a publicat o serie de articlii intitulați „Drepturile nostre“ în cari, între altele pomenesce, ca de ceva prea cunoscut, că programul nostru național să deriva de la unirea cu biserica Romei, de când Români au făcut un însēmnat progres atât pe terenul polic, cât și pe cel cultural.

„Telegrafului“ îi vine réu ori de câte ori se pomenesce folósele cele mari ale Unirei cu Roma și de la aceea nu se pôte stimpéra

să nu serie ceva în potrivă, cercând zădarnic să reducă importanța acestui act mareț.

În Nrul de la 9 August n. serie:

Superficialitate în istorie. „Tribuna“ se ocupă în o serie de articlii sub titlul Drepturile nostre cu istoricul programului politic național al Românilor, a cărui origine ar data de la uniația încheiată cu Roma acum 200 de ani de mitropolitul Atanasie.

N'au cerut Români nici când nimic de la Magiari, zice scriitorul articliilor, dar au cerut de la Domnitorul țării. Au făcut contract la anul 1700 cu Casa domnitóre, ca să priméscă cele patru puncte de pricină cu Roma, în schimbul cărora Împératul Leopold a pus în vedere Românilor tóte favorurile, ce le-au credincioși bisericii papistașe. Era doriuța împératului să ajute Românilor, și scopul nu i-a fost unirea cu ori ce preț cu Roma, ceea ce se vede din diploma dto 12 Decembre 1699 (cunosctă și până acum) în care se zice, că Români au voie de a se uni cu ori care din religiunile recepte ale Ardealului (rom.-cat. luterană, calvină sau unitară) sau de a rămânea în statul religiunii lor.

Peste tot observăm, că scriitorul acestui istoric nu are cunósințe temeinice a istoriei nostre bisericescii și așa o disctie mai minuțiosă nici nu se impune.

Până azi cunósceam un program național de la 1848, ba mai sciam și de o petiție de la 1790 pentru dobîndirea drepturilor politice pe sama Românilor, dar acum mișcați de spiritul pietății față de antecesori de la 1700, cei de la „Tribuna“ se ved îndemnați a le creșta și meritul unui program național. Ca și cum înainte de 1700 Români n'ar fi cerut nici când îmbunătățiri și sentințe din partea Domnitorilor. Dovadă sînt mai multe diplome date din partea Domnitorilor, prin care asigurau drepturile confiscate ale Românilor din diferite ținuturi.

Cursa, ce li-s'a întins Românilor înainte cu 200 de ani cu diferite promisiuni cari au rămas neimplinite, a fost mai în țesută de cât, ca să pôta resista unele spirite șovăitóre.

Diploma de mai sus n'a fost dată de dragul nostru, ci pentru ochii staturilor ardelene, cari fie care în parte se nisula, ca pe Români să-i atragă la religia lor. Se scie că Leopold voia cu ori ce preț întărirea catolicismului în Ungaria de aceea a dat pe

— Ce lipsă a fost, să pună la masă atăta argintărie și atătea rënduri de vase în decurs de două săptămâni. Și atăta flóre, cine a mai vădút, în fie care zi?

— Apoi nu-i curios, că la friptura de galiță fie care căpéta câte un pocal de Asti?

La acestea adauge fata cea mai mică într'un ton batjocoritoriú:

— Pe mine m'a pus în uimire feliul de vorbire al tinerilor, cari să învîrt în societatea dnei Mali. În viața mea n'am aúdit un așa ton confident, ba pot zice obrasnic, cum își permit tinerii aceia cu fetele.

— Te bufnește risul, — zise mama' — când vedí, că și Măriuca și Tini au chilii separate. Și cum se fălesc cu ele! Fie care și-a aragiat odaia după gustul său, una în vinét, cea alaltă în alb. Fie care intră în apartamentul său formându-și curte separată din adoratori săi. Să te miri, că nu ține fie care și câte un jour fix.

— Apoi nu-i destul, ce fac până acum? Nenea Niculae își adună pretini mai bétrâni la câte o partie de calabrias în fie care Marți după amiază. Mali primește óspeți în tótă Dumineca. Măriuca și Tini în fie care săptămână țin câte un jour fix pentru discutarea veștilor curente. Numai atăta ar mai trebui, ca și Iules să-și adune cunosctiții săi, ca comedia să fie perfectă.

— Iules? — replică fata mai mare, — fantaronul acela neblejniu? Până trăsese îni pare réu de timpul, ce l'am prăpădit în societatea lui. Închipuiți-vé, dragile mele,

imi făcea curte cu atăta vehemență, de m'am scandalizat. Credea amaritul, că mă prinde în mreje. O dată m'a sărutat pèrul pe furis și trăgându-l la răspundere nega, de stai să cređi, că nici în jurul meu n'a fost. Dar pentru aceea se știe el, că mă marit mai curênd, de cât surorile lui cele chistrue.

— Drept vorbind, trebuie să recunóstem, că améndoúe mai au lipsă de câți va Kgr. de săpun „Pompadour“, — adauge cu multă satisfacție cea mai tinéra.

— Apoi se și-o însemne bine macar cine, că pe voi nu curênd vé întrece cine va, — zise mamica. — Și la petrecerea de la „Univers“ voi atí fost celea mai prima. Nici o domnișórá n'a dansat atăta și nu și-a petrecut așa drăguț ca voi . . . . .

Aúđind conversația acésta teribilă, involuntar m'a venit în minte epigrama lui Giordano despre sufletul negru:

Un câne l-a mușcat
Măniile
Și a murit, turbat
Cănele!

Căci întru adevér feliul de vorbire a acestor coconite m'a făcut, să încremenesc. De somn nici vorbă. Clocotia sängele în mine de nécas și mânia, că acestea damicele pline de venin, după ce și-au petrecut două săptămâni în cea mai dragă dispoziție. În chipul acesta calcă în picidóre cele mai elementare sentimente de recunóștință.

Combinând după numele Mali și Niculae, după surorile Măriuca și Tini, în dată m'a venit în minte, că aci e vorbă de familia lui Niculae Tomescu, una dintre celea mai cinstite familii din orașul B . . . . . La dînșii se adună ómenii nu numai pentru ași împle bine pântecele, ci mai virtos, ca să-și petrecă plăcut câte va momente. — Știind acestea m'am necăjit și mai mult și m'am decis, să pun capét obrănciciei fără margini a acestor dame. Mi-am mișcat brațul drept, ca și când acum m'aș trezi.

— Fiți liniștite, — șoptește mama. — S'a trezit omul nostru.

Tóte trei au tăcut și priviau la mine cu óre care încordare. Eú ca să simulez și mai bine, m'am întins o dată sdravén, ca omul ce aieva se trezește din somn. Apoi de o dată sar sus și mă arét fórte surprins, că a fară de mine mai este cine va în despărțemint.

— Scusele mele, stimaté dómne, n'am știut, că mai sînt și alte persóne în cupeú, căci alt cum . . . . . Vé rog, lertați-mi ne-complexanța asta, dar am fost în credința, că sum de tot singur.

— O, mă rog, răspunde mama aruncându-mi o privire, ce m'a pătruns până la óse.

M'am apropiat de feréstă și priviam la câmpia frumoasă, ce rămânea în urma noastră gândindu-mé adânc asupra unui lucru. Apoi mă întore érá câtră damicelele din cupeú și observând un buchet de flóri, ce se afla între fete, zic:

de altă parte ordine pentru promovarea uniției cu toate mijloacele și mai ales prin acordarea îmbunătățirilor promise, cari înseamnă un s'au realizat. Tot așa ar putea cine va atunci afirma, că și principele Rákoczy tot din dragoste față de poporul român, a dispus să fie tradus în limba românească catechismul în care erau virite învățăturile calvinesce.

Maî multă știință și mai puține coniecturi!

Fiind că, după cum am spus, n'avem de gând să intrăm în polemici chiar cu „Telegraful“, reproducem aci răspunsul „Tribunei“, în redacția căreia nu scim să se aștepte nici un unit, care să fie inspirat acest răspuns.

Istorie — confesională. Ortodoxilor de la „Telegraful Român“ nu le place, că în articolele „Drepturile noastre“ dăm importanță politică-națională uniției bisericii române cu Roma, și că de la acest act însemnat derivăm renașterea noastră politică și formarea programului nostru național. Lucru natural; fiind că cei de la „Telegraful Român“ consideră unirea ca act de trădare, pe cum pentru ei trădare era și visita de astă primăvară a Mitropolitului Mețianu la Blaj, lucru despre care vorbeau pe atunci cu mare indignare, fresce, după culise. Vor avea deci dreptate acești „savanti“, cari se cutremură când aud chiar și numai pomenindu-se de unire, că istoria lor, plină de patimi confesionale, n'o cunoștem. În istoria națională să ne dea voie înseamnă să fim și noi cel puțin atât de tari ca și ei; și să ne dea voie să ne provocăm la o autoritate în materie de istorie, la Barițiu, care încă consideră unirea de act de înaltă politică a casei domnitoare, sevrănit în scopul de a-și asigura dominațiunea în Ardeal. Vor scusa deci cei de la „Telegraful Român“ slăbiciunea ce o avem pentru Barițiu; și ne vor permite să rămânem și mai de parte pe lângă părerea lui Barițiu, fiind acesta o autoritate recunoscută și mult mai cunoscută de cât „savantul“ domn Voileanu.

— Setați-mă încă o dată și nu socotiți de o indiscrețiune întrebarea, ce V'o fac, neplăcere înseamnă n'aș voi să vă cauzez. În sfârșit eți sum un necunoscut, care poate nici când n'are să mai deie față cu Dvoastră. Buchetul, ce-l ved între drăgălășele domnișore, nu e făcut de dl Iuliu Tomescu? E întocmit din florile predilecte și după gustul dînsului.

— Vă este cunoscut? — întrebă fata cea mai mare.

— Da, mi pretinul cel mai bun, dar de câte va zile abia l'am vădut. După cum am înțeles a fost condamnat să țină de urt niște rudeni, ce le-au stat pe cap vre o câte va săptămâni.

La vorbele acestea a urmat o tăcere perfectă — pe un moment.

— Dora vi s'a plâns, — întrebă mama cu un glas, ce denota cât de bine mânia, ce clocotia în dînsa.

— Mie nu mi s'a plâns, dar vești de acestea curând se străcură printre prețini. Ba am mai auzit, că era să-i pună în grumaz și o găscuță de la sate. Norocul lui înseamnă, că fiind isteț a știut să încungiure lațul, ce i s'a întins.

— Ce căldură-i în cupeul ăsta zice mama și repede trece în coridor. Fetele după ea.

Adevărat, că am fost scandalos, dar scris este, că Dumnezeu nu bate cu băta.

R. V.

Aparițiunile triste. — De un timp în cōce au început a fi și la noi la modă sinuciderile. Nu cercăm cauza care provocă ast fel de hotăriri nesocotite, constatăm, că ele sînt nisece aparițiuni triste la poporul nostru. Dedați a ne numi un popor cu frica lui Dumnezeu, cu inima plină de dragostea credinții, sinuciderile desmint acestea frumoșe însușiri. Dacă credința în Dumnezeu ar fi fost viuă în inimile acestor tineri, ei n'ar fi recurs la arma omoritoare. Ori cât de grele ar fi fost necasurile și nenorocirile cari i-au ajuns, credința în Dumnezeu le-ar fi dat putere și curaj, ca să reziste acestor dureri, le-ar fi întărit puterile, ca să nu se prăbușesc sub greutatea lor. Ce ar fi dacă toți câți au fost ajunși de dureri, și-ar fi pus capăt vieții? unde ar fi atunci eroii, cari să lupte bărbătesce cu necasurile, să le birutescă și apoi să-și înalte triumfătorii fruntea? Ce atracție ar avea viața, dacă toate ni-s'ar pune de a găta înainte și n'ar trebui să luptăm spre a le câștiga? Unde ar fi atunci acel sentiment dulce ce-l simți, vîdîndu-te trecut prin primejdii după mari efortări? La noi, popor vinjos, vestit pentru proverbiala-i răbdare, nu s'a pomenit de sinucideri și încă de trei sinucideri în un singur an. Mai în primăvară se sinucide la București fiul unui profesor din Brașov, înrudit cu cele mai distinse familii, un tiner deștept, cu frumoșe însușiri. — săptămîna trecută la Abrud, un iurist, trecut prin atâtea necasuri își curmă viața cu un glont, ér zilele trecute la Sibiu, un alt tiner distins, bine situat, cu viitor, recurge la același mijloc și nu lasă după sine nici o urmă, care să-i legitimizeze acest pas.

Sînt lucruri foarte triste, și în acest vîc al corupțiunii și a pornirilor perverse, avem cu toții datorința, să pășim cu toată energia contra lor, făcînd să dispară cât mai curînd aceste îngrijitoare simptome de la nîmul nostru, care are lipsă de forțe cât de numeroșe și mai pe sus de toate de caractere tari.

Încă o volnicie. La închierarea numărului trecut ni s'a anunțat o nouă volnicie, care aruncă în o și mai tristă umbră procedura guvernului față cu naționalitățile de aci și special față cu noi Români. Volniciile acestea, cari se țin lanț, ne întăresc și mai mult în convicția, că nici vorbă nu poate fi de o îndreptare spre bine, din potrivă sistemul de oprinare continuă cu aceeași respingătoare rîutate ca mai înainte.

Am vestit și noi, că în Baia-mare avea să se țină un concert sub patronajul dlui George Pop de Bășesci. Concertul a fost oprit sub motivul, că invitațiile au fost făcute numai în limba română, prin ce s'a făcut demonstrație, așa cât cetățenimea din Baia-mare iritată de acesta, ușor ar putea erupe în o contra demonstrație cu urmări mai serioșe. Se teme de alt cum dl primar, că atât concertul, cât și petrecerea cu dans, va degenera în o demonstrație contra ideii de stat magiar, cu atât mai mult, cu cât dintre convocătorii petrecerii nu e cunoscut de cât dl Pop de Bășesci, dar și acesta numai într-o vreme îndelungată a fost în temnița de stat pentru demonstrațiile sale naționaliste.

Opreliștea acesta se înțelege, că a iritat nespuse de mult pe toți. S'a făcut în dată protest la dl ministru de interne, cel cu

dreptatea, dar, Dsa n'a binevoit a răspunde. Pentru aceea înseamnă petrecerea totuși s'a ținut în Hideaga, aproape de Baia-mare, și atât concertul, cât și petrecerea a avut un succes foarte mare.

Nu mai adaugem nimic. Cetitorii nostri vor ști apreția acesta procedură a guvernului și îi vor da titlatura ce o merită.

Revistă bisericească.

Din Patrie. Serbările aniversării a 900 ani de la încreștinarea Magiarilor s'a început la Strigon cu mare pompă. Au luat parte arhid. Frideric, de la Poșon, ca reprezentantul Mafestății Sale, ministrii Széll, Wlassics, Plosz, Lukács și Darányi, din episcopii nostri au fost de față P. P. S. S. Dr Ioan Szabó și Dr Dem. Radu. Cu prilejul acestor serbări s'a desvilit la Strigon statua Sf. Treimi, ér Sfinția Sa Papa a conferit la toți membrii capitularii titlatura de prelați papali. Publicul care a fost la Strigon în zilele acestea a fost imens. Serbările se vor continua la Pesta în ziua Sf. Ștefan.

La serbările acestea vor lua parte toți episcopii nostri. Escelența Sa Dl Mitropolit va pleca la Pesta Sâmbătă sara, fiind însoțit de secretarul său Dr Isidor Marcu.

În préjma acestor serbări móre Dr Steiner Fülöp episcopul catolic de Strigon. Născut la 1839 e ordinar la 1863 ca preot, nu mult după aceea ajunge profesor de teologie la Győr și de dreptul bisericesc la academia de drepturi de acolo, ér la 1868 director de studii în Augustineu. În 1882 a fost numit canonic și în 1890 episcop în Alba regală. Steiner era mare orator și catolic foarte bun, el era spiritualul familiei arhiducelui Iosif. La vremea sa a făcut mare opoziție legilor bisericesci ale lui Csáky și mai mult ca ori cine a lucrat la formarea partidului popular catolic, care acum pune pe gânduri pe liberali. Cu prilejul jubileului Steiner au voit să aranjeze mari festivități la Alba Regală, prima episcopie catolică. Tot el era să țină cuvîntarea festivă în Pesta cu ocașiunea zilei de Sf. Ștefan.

Perderea lui va fi adînc simțită de întregă biserica catolică din Ungaria. Steiner a fost de la început un membru distins a bisericii luptătoare, care a respins tot de una cu bărbăție atacurile guvernelor liberale și francmasonice. Nicăiri dora nu e așa de tristă poziția bisericii catolice ca în Ungaria. Steiner a știut-o acesta și de aceea a luptat așa mult pentru ridicarea ei. Presa iudovescă, care peste tot locul vrea, ca ea să fie cea mai patriotică, a suspiciunat adese pe Steiner și încă foarte grav, dar toți cei ce l-au cunoscut mai de aproape, l-au iubit și prețuit așa de mult, cum nu e alt prelat în Ungaria. De aceea e și așa de mare durerea pentru pierderea lui și general regretul. La 15. mi de ómeni au luat parte la înmormîntare.

Fie-i țărîna ușoră!

Revistă politică.

Italia. După înmormintarea regelui Umberto, care a fost de o pompă plină de tristețe, noul rege Victor Emanuel III a depus jurământul pe constituție. Vineri în 10 crt. a primit misiunile străine, cari au luat parte la înmormintare. Tuturora regele le-a adresat cuvinte de mulțumită. Generalului Lahovari, suveranul i-a amintit cu viață plăcere de amicitia ce există între Români și Italieni și i-a decorat cu marele cordon al ordinului Sf. Mauriciu și Sf. Lazar. Discursul rostit de rege cu ocazia depunerii jurământului a avut un deosebit succes. Tote ziarele sînt pline de cuvinte elogiöse pentru noul rege. Manifestații neîndatinat s'au făcut cu acest prilej în parlament și în oraș.

Tote ziarele publică scirea, că după înmormintare regina Margherita însoțită de Maria Pia, în cel mai strict incognito, a vizitat pe Sfinția Sa în Vatican. Regina văduvă a plecat apoi la Venezia.

În amintirea tatălui său, regele a dăruit 100 mii lire pentru sêracii din Roma și 50 mii pentru cei din Turin.

România. Spiritele continuă și acum a fi agitate pentru mîselescul atentat sevârșit asupra prof. Mihăilean. La energica reclamațiune a agentului diplomatic din Sofia, guvernul bulgar s'a declarat gata a proceda contra comitetului macedonean dacă i-se vor prezenta dovezi de complicitate.

Instrucțiunea acestei afaceri se continuă cu mult zel. Până acum s'a constatat, că Mihăilean a fost ucis din ordinul comitetului revoluționar bulgar din Sofia, care are mai multe afiliațiuni în România.

Se zice, că Sarafoff, președintele acestui comitet, aflând de reușita asasinatului a dat un banchet de 30 persoane, unde s'au ridicat toaste pentru glorificarea asasinilor.

Și în timp ce opinia publică din România e așa de mult agitată din cauza acestor lucruri, agentul Bulgariei din București a plecat în concediu la Carlsbad.

După ultime sciri atât România cât și Bulgaria ar fi luat măsuri de mobilizare, în vederea unui conflict serios care ar putea să izbucnescă între aceste două state. Guvernul României va trimite atât Turciei, ca putere suzerană a Bulgariei, cât și celorlalte puteri din Europa o notă bine lămurită și amănunțită asupra asasinării lui Ștefan Mihăilean și asupra apucăturilor comitetului macedonean bulgar.

De pe câmpul de răsboiă. Din orient se depeșeză, că trupele aliate au avut mai multe ciocniri cu chinezii, pe cari i-au respins. Oștea internațională e aproape de Peking.

În Transvaal telegramele vestesc nouă biruințe reportate asupra Burilor. Un ofițer superior sosit înse de pe câmpul de răsboi, spune, că Anglezii tot de una ascund adevărul și esagerază lucrurile. El crede că la sfîrșit totuși vor învinge Burii.

Correspondințe.

Străinul și noi.

Marginea Câmpiei 25 Iulie 1900.

Mult On. Dle Redactor!

»Molt e dulce și frumoasă limba, ce-o vorbim.« (Sion.)

Dragostea și atragerca străinilor față de limba și cultul nostru bisericesc se manifestază zi de zi și încă în așa măsură, în cât dacă ar fi petrecut inițiatorul liturgiei mag. Sz. J. barêm 1—2 luni într'un sat cu locuitori de religione și naționalitate diferită, cred că nici n'ar mai fi început opul său gigantic, numai de dragul cător va familii din comitatele Ung și Szaboles, după cum s'a exprimat un bărbat născut și crescut rutean.

Dar ce să-i faci? Ilustritatea sa a creșut, că va fi destul să deie alarmă și-și va afla aderenți cu ridicata în toate unghiurile „felicitei Ungarii“; unde a ajuns? s'a vădut; ér acum provocat, ca să-și arete laurii câștigați cu zecile de mii, vîrsați din casseta-i proprie, s'a silit să o facă acesta, dar nu i-a succes și totuși o mai susține și azi, din cauza, că nu să lasă a fi convins de argumentele partidei contrare, ori dóră din cauza puținătății aceluia.

Cred deci Mult On. Dle Redactor, că voi face un bun serviciu — de și polemia începută s'a sfârșit — comunicându-vă două cazuri, cari de și nu o dată obvin în comune mixte, sînt vrednice de notat, în cât din ele apare evident atragerca și alipirea străinilor de limba și instituțiunile noastre bisericesci și de cari, eu cred, că dacă s'ar interesa omul, în câte va luni ar putea colecta mai multe ca subscrierile Ilustrității Sale Sz. J. Éta deci casurile:

În comuna Berchieș se prezintă la preotul local un țeran magiar născut, dar nu crescut — căci de și își cunoște și afirmă originea, totuși nici un cuvînt nu știe din limba-i maternă; de religione e rom. cat. ér femeia-i este ev. reformată, care asemenea nu știe, de cât l. română. Cum s'a întîmplat, făcutu-s'a ôre trecerea la religionea catolică, când s'au cununat, cu siguranță nu se știe, verosimil înse, că nu; destul, că copii născuți au urmat religione diferită: ficiorii a tatălui, ér fetele a mamei.

Dar ce să veți? Din doi părinți de religione rom. cat. și ev. ref. se nasc copii gr. cat.

Acum voină respectivul țeran să-și mărite o fată, cere „Atestat de botez“. Cântându-se în „Matriculă“ se află, că fata e aici botezată, dar spre mirarea noastră, în religionea ev. ref. Vădendu-o acesta On. D. preot, comunică lucrul țeranului, cu adausul, că din cauza acesta nu o pôte cununa (de notat, că fata se mărită după un român gr. cat.) la ce omul din cestiune amărit răspunde: „Cum se pôte asta Dle părinte? eu în casa mea nu cunosc altă lege, a fară de cea românescă (înțelege religia gr. cat. rom.) noi nici nu știm altă limbă, copii mei își fac cruce și zic „Tatăl nostru“ românesce și nici nu vreă să știu de altă lege în casa mea; dacă Dta nu vreă să o cunună la biserică, în care eu și copii mei umblăm, nici la altă biserică nu o cunun, fără numai la Dl notarăș.“

Un alt cas dór și mai interesant s'a întîmplat nu de mult în comuna Invecinată

Suatul de sus, a cărei locuitori sînt forțe diferiți, în preponderanță înse sînt români gr. cat. și mag. unitari.

Un țeran magiar fruntaș, avînd un membru în familie greă morbos, a recurs la ajutorul bisericii noastre, chemând 7 preoți români, ca să-i administreze s. sacrament al Ungerei de pe urmă. Preoții chemați la zina fixată se și prezintă la casa morbosului, a fară de preotul local, care era morbos; nu știa înse, că respectivul nu a însinuat și primit concesiune spre acest scop de la preotul său, deci spre mirarea lor, abia s'au coadunat și primesc provocare de la părintele unitar, ca să nu cuteze a se amesteca în afacerile lui și că imediat să-i părăsescă credinciosul, căci la din contră, cu gendarmii îi va scôte și din sat. La acesta proprietarul indignat merge la preot să-i deie concesiunea necesară, dar fără rezultat: preotul a rămas neînduplicat; atunci țeranul venind acasă își ia doi martori și mergînd din nou la preot, dechiară, că el după ce e deplin convins, că legea românescă e adevărată și că aceea îl pôte mântui de necaz. ér părintele său, nu numai că nu-l ajută, dar îi denegă și ajutorul de la alții, repășesece din sinul bisericii sale. Vădînd preotul unitar și credînd că-și va pute mulcomi credinciosul, cerîndu-și scuzele de la preoții români le permite, ca nu numai la casa morbosului, dar de e așa datina se poftescă în biserică lui să administreze s. sacrament. Era înse târziu; credinciosul său și-a fost însinuat repășirea, ér preoții români au aflat un alt „modus in rebus“: duc adecă pe morbos în biserică rom. gr. cat. și acolo îi administrează s. sacrament, după ce acolo nimenea nu-l putea conturba.

Éta deci Mult On. Dle Redactor, cum își știu și iubesc magiarii din părțile noastre limba și cum își țin religionea și cultul lor dumnezeesc: limba nu și-o știu sau forțe rîu, religionea și-o țin până ce dau peste ceva pacoste; în dată ce înse ajung la necaz, recurg la ajutorul s. noastre bisericii: dând prescuri sau primind ss. sacramente. Preotul une ori cu forța se silește ași reține credinciosul, ér el, de cât să se lipsescă de aceste, mai bine se lapadă de religionea-i străbună, îmbrășosînd aceea, în care crede și e convins că-l pôte ajuta și mântui.

Am zis deja la început, că nu sînt cazuri rari, nu, căci mai ales de natura celui din urmă, se pot aduce cât de multe; după ce înse spațiul unui ziar nu-mi permite așa ceva, ma, mai multe — pôte — ar fi și de prisos, mă voi mărgini pe lângă cele espuse, voină a arêta prin ele, că, pe cum în alte ținuturi mixte, așa și în marginea Câmpiei noastre, nu Români sînt, cari se lapadă de limba și religionea lor, ci străinul o fac acesta; nu la îndemnul și insistința ôre cui, ci din îndemnul propriu, ba, de multe ori în contra voinței conducătorilor și păstorilor lor.

Nu cerce deci domniul de la stăpânire a despoia pe Români de tesanrul cel mai scump și ultimul din toate, ce le-a mai rămas: limba și datinele străbune, nu, căci în zădar vor fi toate încercările și nisuințele lor, până ce acest popor — de și de secolii împilat — va fi consciu de originea și chemarea sa; nu nefericescă părinții patriei o mulțime de familii magiare, omorîndu-le cu dragostea, ce o manifestază prin colonisări, nu ca să-i

fericescă pe ei, ci să-i nefericescă pe aceia, în costele cărora îi aduc; nu Românii vor pierde, ci mai virtos aceia, pentru cari se varsă sume enorme din vistieria statului — pe cum arată cazul din Șărmașul de Câmpie. Întorcă-și mai bine grija spre aceea, ca îmbunătățind soarta tuturor popoarelor conlocuitoare, să nu-și piardă însăși din numărul acelora, cari ieri-alaltă-ieri și-au serbat existența de 1000 ani pe frumoasele plaiuri ale Ungariei.

Aceste am aflat de bine a Vi le comunica, după cari am rămas

stimător :

Ic.

Convocare.

În înțelesul §-lui 25 din statutele Reuniunii învățătorilor greco-catolici din Archidieceza gr.-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș și a concludusului luat în ședința din 12 Iunie 1900 a comitetului central al Reuniunii p. 5., — adunarea generală se va ține în 18 și următoarele zile a-le lunii Septembrie n. 1900, la care, în sensul §-lui 26 al statutelor, se convocă: a) membri comitetului central, b) oficialii fie căruia despărțământ.

Programul:

- 1.) Asistarea în corpore la serviciul divin, —
- 2.) Deschiderea adunării prin președinte, —
- 3.) Prelegere practică cu elevii din școala de aplicație, — care se va ține de profesorul aceleia dl. Petru Ungurean, —
- 4.) Raportul general al comitetului central despre activitatea Reuniunii în decursul anului de gestiune, —
- 5.) Esmiterea comisiunilor pentru cenzurarea raportului general și a rațiunilor, —
- 6.) Raportul cassariului, etc. —
- 7.) Raportul comitetului redacțional al Fôii școlastice, —
- 8.) Raportul membrilor însărcinați de comitetul central cu urmărirea opurilor apărute atât în literatura noastră, cât și în cele străine, cari se ocupă cu învățămîntul primar, —
- 9.) Desbaterea propunerilor intrate la comitetul central cu 15 zile înainte de adunarea generală și
- 10.) Alegerea unei comisiuni constătore din 3 membri pentru verificarea procesului verbal.

Blaș în 14 August 1900,

Georgiu Muntean
președinte.

Nicolaș Pop
secret. II

Nr. 496—1900.

Convocare.

În sensul §§-lor 23 și 26 din statutele „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” se convocă

adunarea generală ordinară

a. Asociațiunii la *Băile-Herculane*, pe zilele 9 și 10 Septembrie st. nouă 1900, pe lângă următorul

Program :

Ședința I.

Duminecă în 9 Septembrie st. n. 1900 la 11 ore înainte de amiază.

Ordine de zi:

1. Deschiderea adunării generale.
2. Constatarea delegaților prezenți.
3. Raport despre activitatea comitetului central în anul expirat.

4. Alegerea comisiunilor:

- a) pentru examinarea raportului general;
  - b) pentru examinarea rațiociniului pe anul 1899 și a proiectului de budget pentru anul 1901;
  - c) pentru studierea proiectului de regulament despre înființarea secțiunilor științifice și literare, înainte spre aprobare;
  - d) pentru înscrierea de membri și încasarea taxelor.
5. Propuneri eventuale.

Ședința II,

Luni în 10 Septembrie st. n. 1900 la 10 ore înainte de amiază.

Ordinea de zi:

1. Raportele comisiunilor exmise în ședința primă.
2. Propunerea relativ la inactivarea secțiunilor științifice și literare.
3. Fixarea locului pentru proxima adunare generală.
4. Dispozițiuni pentru verificarea proceselor verbale.
5. Închiderea adunării generale.

*

Disertațiunile se vor citi în o ședință specială, ce se va ține Duminecă în 9 Septembrie n. la orele 3 p. m.

Se observă, că eventualele disertațiuni și propuneri au să fie prezentate în scris prezidiului Asociațiunii (în Sibiu. Strada-Morii Nr. 8) cu 8 zile în eventualele interpelațiuni cu 3 zile înainte de adunarea generală.

Din ședința comitetului central al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”, ținută în Sibiu la 9 August 1900.

I. M. Moldovan n. p.,   Nicolaș Togan n. p.,
președinte   notar.

Avis.

„Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român” își va ține adunarea generală în anul acesta în Băile Herculane în zilele de 9 și 10 Septembrie n. Comitetul ce s'a instituit pentru aranjarea festivităților împreună cu această adunare are onoare a încunoștința pe P. T. Public, doritorii de a participa la adunare despre următoarele:

1. Primirea oficială a comitetului central la gara Băilor Herculane se va face Sâmbătă în 8 Septembrie la ora 1 d. a. Programa detaiată despre decursul adunării se va publica mai târziu.

2. Taxa de odae cu un pat pe zi este de la 1—5 cor. De fie care pat separat 80 fl. Pentru lumina electrică se plătește 10% din taxa camerei. Serviciul de persoană 30 fl. de 2 persoane 60 fl. de mai multe persoane dintr'o odae 1 coronă.

3. Toți oșpeții veniți la adunare vor avea la 3 restaurante reducere de 25% din prețul mâncărilor.

4. Taxa unei birje pentru 4 persoane de la gară până la Băile Herculane este 2 corone.

5. Oșpeții veniți la adunare vor beneficia de aceste favoruri și după adunare ori cât timp ar petrece în băi.

6. Pentru bilete de călătorie și incortelare cu prețuri reduse, pe cum și pentru participare la excursiuni a se adresa Domnului Dr George Vuia medic balnear în Herkules-fürdő cel mult până la 31 August st. n. Ofertele în bani și taxele de membru snt a se trimite casarului Dl N. Nestorovici tot acolo.

Băile Herculane 10 August 1900.

Pentru comitet:

Ilie Curescu
v.-pr.

Dr Petru Barbu
secretar.

NOUTĂȚI.

Măne întregă țara serbeză cu multă bucurie aniversarea a 70 a născerii **Mareșalului Sale Împăratului-Rege Franciso Iosif I.** Luăm parte și noi la această veselie generală dorind din inimă **Augustului Cap al monarhiei austro-ungare viață îndelungată și fericită spre bună starea și înflorirea popoarelor de sub sceptrul Seș.** La mulți ani!

Întru mărirea lui Dumnezeu. În ziua Sfinților Apostoli, hramul bisericii noastre, când am serbat și amintirea ducentenariului sf. Uniri, dl notar cercnal *Ioan Vassiu* și soția sa *Roma Victoria n. Lucaciū* ne-a dăruit o sf. Evanghelie ediția nouă, în preț de 110 cor. Pentru această faptă, subserisul, în numele curatoratului, aduce viile mele mulțumite donatorilor, pofindu-le de la Dumnezeu viață lungă și fericită. Merișor, diec. Lugoșului, *Isidor Saturn*, preot gr. cat.

Din archidieceșă. *Gerasim Vana*, absolut al seminarului central din Budapeșta, a fost numit subprefect la conviectul de băieți din Blaș.

Consistoriul plenar. Pe Mercuri în 15 crt. a fost convocat consistoriul plenar archidieceșan. A fară de membrii din centru, au mai luat parte la ședința protopopii: *Dem. Cutean, Iuliū Montani și Dr. Seb. P. Radu și viceprot. George Bărbat, Ioan Horșia și Ștef. Sândor.* În acest consistor au fost primiți în internatul de băieți 110. din 139. concurenți. concursul la internatul de fetețe a rămas deschis. În seminariul teologie au fost primiți 22. tineri, din acestia *Ioan Agħrībicean*, destinat pentru seminariul central din Budapeșta, *er Iuliu Moldovan*, pentru colegiul din Roma. — Tot atunci s'au declarat de vacante 33 stipandiū din diferitele fonduri archidieceșane, pentru ocuparea cărora s'a deschis concurs până la ziua de 12 Sept. n. —

Sfințire de biserică. Curatoratul bisericei gr. cat. din Cheșeiu împreună cu poporul român al parohiei invită la serbările sfințirii bisericii ce se vor ține la 2 Sept. n. Tot atunci va fi petrecere cu dans aranjată de tinerimea academică română din jur sub patronajul Dluī Dr Teodor Mihali și Dnei Viorica Mihali. Venitul curat e destinat pentru biserica gr. cat. din loc.

Hymen. *Alexandru A. Moldovan*, cleric abs. și *Paulina Oheresteș*, își vor serba la 28 Aug. n. cununia lor în biserica gr. cat. din V.-Sântiona.

Procese de presșă. De o dată și „Tribuna” și „Fôia poporului” au procese de presșă, Redactorul Dl Andreiū Balteș a fost citat pe 17 crt. pentru „Tribuna” și pe 22 pentru „Fôia poporului”. Să vede, că trăim în era nouă.

Școlă româneșcă în Istria. Dieta provincială a adoptat propunerea de a se ridica o școlă româneșcă în Sușnevița, dar cu limba de propunere germană. La tot cazul ar fi de dorit, să fie numit învățător un ast fel de individ, care poșede perfect limba româneșcă, atât dialectul istriian, cât și cel dunărean, căci alt cum succesul școliei va fi nul.

Convocare. Despărț. Mediaș al Asociațiunii își va ține adunarea cercnală în Mediaș la 2 Sept. n. Tot în aceea zi se va ține și adunarea generală a Reuniunii femeilor române din Mediaș în același local.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Mama sfintului Augustin.

— Schiță istorică-culturală —

de

Emil Bougaud.

Traducere din limba franceză de

Salba.

(Continuare.)

VI.

Se pare, că la 374 a intrat Augustin în noviciatul manicheismului. Vom vedea mai târziu, că din ce cauză nu s'a ridicat nici o dată mai sus, și pentru ce n'a ajuns gradul aleșilor său a preoților acestei eresii. De o cam dată însemnăm numai atât, că în această sectă el aduse cu sine zelul, sinceritatea și pasiunea ce o avea tot de una în căutarea adevărului, însușiri cari de altmintea numai spre onoare și mântuire li puteau servi în mijlocul erorilor ce-l încunjurau. A devenit apostolul manicheismului, lăzându-l în cercul său. Pe catolici li provoca la dispute, pe cari aceia le primiau și cari spre nenorocirea lui se finiau tot de una cu gloria lui, drept aceea acest succes l-a făcut inima și mai încrețită și în urmă l-a aruncat-o în pericolul cel mai mare a ereticilor, în vrtutejul nesupuneri și a cerbicioșiei. ¹⁾

E superfluu a spune, că Augustin nicăiri nu a cules atâtea victime, ca între amicii și conșcolarii săi. ²⁾ În scurt timp s'a alăturat la el acel cerc frumos al amicilor săi, pe care și l-a făcut atât de credincios prin delicatețea sufletului, farmecul escelent a inteligenții și a conversației li prin alipirea sa infocată. Pe Romanian li cunoșcăm deja; mai târziu vom cunoșca pe rând și pe cei alaiți amici ai săi: pe blândeul și nevinovatul Alimpiu, pe tinărul Nebridii cel de un naturel minunat și pe Honorat, pe care și amintirea adevărului îl făcea să trăsara. O! cu ce căldură l-a mai iubit Augustin și cu ce cuvinte frumoase se exprima despre fericirea trainului din societatea lor „Flecării, rîsete, preveniri imprumutate și binevoitoare, lecțiuni plăcute, glumiri împreună și respectări imprumutate, câte o dată puțină diferență de idei, fără de nici o ură, ca și când omul se sfarmă cu sine însuși și care contrarietate mai mult înfronsătiază înțelegerea continuă, instrucții imprumutate, dorul nesuportabil după cel depărtați, primirea voioasă a celor sosiți, unirea spiritelor, contopirea lor prin atari și alte asemenea expresiuni ale inimei iubite și iubitoare priu tot atâtea schinte înflăcărare, cari se arată prin ochi, limbă, buze și prin mișcări de gulari.” ³⁾

Etă ce inimă avé Augustin! Iubia mult și asemenea era mult iubit, el eserica asupra amicilor săi o putere așa de mare în cât cel mai mulți au părăsit cu el Africa și i-au urmat la Roma, Milan, Ostia și pretutindenia. Dacă li cunoșcea o dată cine va, nu mai putea trăi fără de el. Cum să nu-l fi putut seduce așa dară și la erore? Și durere, aceia mai toți au cădut: Alimpiu, Honorat, Nebridii, însuși Romanian și încă un alt june amic de al săi, a cărui nume e necunoscut, și a cărui morțe a stors numai de cât cele mai ferbinti lacrimi din ochii lui Augustin.

Monica vigila, urmăria pe fiul său, cu o atențiune mult mai mare, de cât ca acela să fi putut ascunde dinaintea ei ceva mișcare sufletescă a sa. Ochiul mamei sale deja observase, că în inima lui Augustin după învingerea pasiunilor a urmat decădinta credinții, dar într'un timp era plină de speranță, căci prin cetirea lui Hortensiū s'a trezit era-și în sufletul fiului său iubirea de adevăr și disgestul de lume, totuși disprețul, cu care Augustin a aruncat de la sine Scriptura, încrederea îngâmfată în sine, însuși disprețuirea auctorității bisericesci, au umplut-o de cea mai mare îngrijire, presimțind o nouă crislă. Crescerea pasiunilor seltabice în inima lui Augustin o urmăria cu atențiune, ca și mama, care stând pe țermure, vede pe fiul său în mijlocul valurilor fioroasă și aude, că vintrele să sferice, lanțul ancorei să rumpă, prevede naufragiul inevitabil: sub greutatea neputinței sale se cufundă în durerea s'a nemăsurată.

Dar cine ar putea descrie durerea și uimirea Monicei, când după atăția pași greșiți aude pe neașteptate, că Augustin și-a negat publice credința; când familiile lui Alimpiu, Romanian și a aceluși tinăr amic mai sus amintit, tôte din Tagasta, li vorbeau între lacrimi despre zelul și încăpăținarea, cu care fiul ei se alipia de o eresie.

Augustin cercă o asemănare, cu care să potă face înțelėsă durerea mamei sale și după ce în mișcări de chipuri repețese, că lacrimile mamei sale nu-l dedeau liniște, nu-l dedeau pace, că în abundența lor sémănau cu un riu, că acele au umplut tot pământul; nemulțămît cu aceste asemănări nepotrivite, caută altele mai bune, și nu află alt ceva de cât durerea mamei, care și-a perdut pe unicul său fiu. „Mama mea, serva Ta credincioasă m'a deplâns pe mine mai teribil, de cât cum plâng mamele la cociugul copiilor lor. Pentru că credința sufletescă a ei, care o primise de la Tine, m'a vădut mort.” ⁴⁾

Monica înse auzând această veste înfiorătoare nu s'a mulțămît numai cu lacrimile. Acestea au putut fi de ajuns atunci, când lui Augustin îi era numai inima morboasă, dar conștiința-i tot mai trăia între ruinele aceleia și splendorea credinței lumina ca o rață în sufletul lui și până când Monica mai putea spera, dar apoi acum, când Augustin nu numai că vătăma pe Dumnezeu prin crimele sale, ci rumpându-se de Isus Christos și biserica Lui l'a și negat, — lacrimile nu-l mai puteau fi de ajuns. A sosit ora, în care pentru mântuirea fiului său trebuia să se folosescă de tótă puterea, cu care a înarmat Dumnezeu pe o mamă.

Cu începutul feriilor Augustin s'a reintors în Tagasta. Monica a așteptat sosirea fiului său, ca să se convingă în personă despre apostasia aceluia, fiind că tot nu putea crede, că Augustin să potă comite un păcat atât de infam, și ca tôte mamele, spera în contra speranței.

Când înse iluzinea a dispărut și Augustin s'a reintors în casa părintescă, ca un apostat îngâmfat, după primul cuvint eretic, ce-l scăpa din gură, — o, datorință grozavă a mamei creștine! — Monica indignată, încă și mai greu vătămata l'a atacat în dată. Ea s'a simțit vătămata în cel mai gingaș și mai profund simțămint al inimei sale. Iubirea sa față de Dumnezeu, alipirea de Biserică, gingășia sa față de fiul său răcăit, frica că-l va perde pe vecie și groza de păcat, se uniră în sufletul ei și o răpiră spre cea mai frumoasă faptă a energiei creștinesci, spre o faptă fără părechia în istoria sfintilor. Monica l'a alungat de la casa sa, l-a spus verde, că nu-l va suferi nici la masa, nici la casa sa, și blăstēmând blăstēmăția,

cu care a dat mână, plină de acea mânăie sublimă, care o mânăie atotputernică o dă mamei, a demândat ca să-i părăsescă casa și mai mult să nu-și mai pună acolo piciorul. O atare poruncă nu pote fi neascultată. Augustin s'a dus cu capul plecat la Romanian. ¹⁾ Acosta, fără îndoielă, e o necesitate crudă. Și multe mame, de nu le-ar veni Dumnezeu imediat în ajutoriu, după o atare durere nu ar mai trăi nici un moment. Ast fel a fost și starea Monicei. Simția că inima i-s'a sdrobit de tot. Dar nu mai când Augustin a părăsit-o, a simțit ea într'adevăr, cât de tare îl iubese, și că nici o zi nu pote trăi fără de el: sentimentul de mamă era-și i-s'a trezit în inima, cădu în genunchi, lăsă curs liber lacrimilor și se rógă lui Dumnezeu pentru ajutoriu. ²⁾

Dumnezeu o ascultă, pentru că puțin mai târziu, probabil în noțtea acestei zile grozave, când după atăta osteneție a ațipit pe un moment, i-s'a arėtat o visiune, care o liniști puțin și-l redede speranța.

I-se părea, zice Augustin, că stă pe o scândură îngustă, și de ea se apropia un june încunjurat de lumină, zimbînd vesel, pe când ea era tristă și necăjită. Junele o întrebă despre cauza durerii și a lacrimilor sale, voidă a o instrua, pe cum se îndatîna și nu a învăța de la ea.

Mama mea li spuse, că e necăjită pentru pierderea fiului său; la ce junele o îmbărbăta și o admoniă, să privescă și să vadă, că unde e ea, acolo-s și eu. Și când mama mea după această admoniare a privit în jur, m'a vădut și pe mine lângă ea pe scândura cea îngustă. „De la cine vine acest vis, cu care o ai mângăiat pe ea?” esclamă Augustin „de la cine-și au originea tôte acestea, dacă nu de la Tine, care l-ai ascultat rugăciunile inimei sale?” ³⁾

Ca inspirată a alergat Monica la Romanian, a căutat pe fiul său și l-a enarat, ce a visat. În lacrimile ei lucia bucurie, Augustin a cunoscut sinceritatea mamei sale, a ascultat serios enararea visului, și imediat a început a-l interpreta în favorul său. După părerea sa visiunea însemnă, că ore când va și Monica va fi acolo, unde se află el. „Nu, nu așa, răspunde sfînta mamă, — tinărul nu a zis: Unde e el, acolo ești și tu, ci unde ești tu, acolo e și el.” ⁴⁾ Plină de speranță și în convingerea, că Dumnezeu li va reda pe Augustin, după ce l-a deplâns destul și acsându-se pe sine cu umilnță, că nu se scie ruga și sacrifica de ajuns, și-a revocat porunca cea durerosă pentru ambii, și fiului său erași l-a dat loc în casa și la masa sa.

Tôte aceste s'au întîmplat prin Septembrie anul 374. Nu mult după aceea Augustin, împlinind studiile, a părăsit Cartagena. Înainte înse de ce ar fi fost aplicat la judecatorie, unde îl îndruma dorința și capacitatea sa, era-și s'a reintors în Tagasta, unde a deschis un curs public de gramatică. ⁵⁾

Dar durere, Augustin nu s'a reintors numai singur, și de și Monica și-a revocat porunca, totuși cu o ast fel de suită nu s'a putut aședă și locui la mamă-sa; a primit așa dară ofertul marinimos a lui Romanian, și pe timpul, cât a instruat în Tagasta, s'a aședat în una din căsile aceluia. Mai mult înse petrecea la Monica, pentru că atăta îl iubia, în cât îi cauza durere, dacă și numai într'o zi nu-l putea vedea! De altmintea Augustin în ciuda pasiunilor și a eresii sale pertenece, — era cel mai delicat, cel mai ascultătoriu și cel mai respectuos fiu.

Între ei nu s'a întîmplat nici o dată sfadă, pentru că ambii o încunjurau cu mare

¹⁾ Augustin: Contra Acad. lib. II. c. 2.

²⁾ Confess. lib. III. cap. 9.

³⁾ Tot acolo.

⁴⁾ Tot acolo.

⁵⁾ Possidius, Augustini vita.

¹⁾ De duabus antmabus c. IX.

²⁾ Aug. ad Prosperum et Hilarium lib. II. cap. XV. Confess. lib. IV. cap. I. și lib. III. cap. 12.

³⁾ Confess. lib. IV. cap. 8.

⁴⁾ Confess. lib. III. cap. 9.

grije. Augustin din respect față de mamă-sa, Monica pentru că acesta-i era principiul, și pentru că cu deosebire față cu fiul său spera mai mult de la rugăciuni, de cât de la dispute științifice. „Până când ești mă tăvăliam în tina Iadului și în întunecul minciunii“ zice Augustin, „acesta veduvă curată, pie și treză, așa cum îți place Ție Dumnezeu meu! în speranța sa neînfrântă, în plânger și suspine neostenită, nu înceta a se ruga pentru mine cu lacrimi în totă ora. Rugăciunea ei a ajuns ce e drept înaintea feței Tale, dar pe mine (fiind că nu sosise încă ora mântuirii) m'ai lăsat a mă tăvăli în tina și a pipăi și mai de parte prin întunec.“¹⁾

Dar deși Monica s'a reținut de la ori ce dispută temându-se în umilinta sa, că n'ar putea învinge pe fiul său, și nevrând în inima sa fragedă a-l vătăma fără de motiv, totuși ea cerceta omeni de aceea, despre care credea, că cu puterea auctorității și a științei lor vor pute influența asupra spiritului fiului său; ea să încerpă dispută cu Augustin, și să-i convingă despre adevărul și frumșeța credinței catolice.

(Va urma.)

Afurisitul.

De Carl May.

III.

(Continuare.)

Am făcut o descriere detaliată. La sfârșitul acesteia am amintit pe cei doi călărăși ce i-am vădut lângă Urungii și care credeam că erau cei doi arnați. M'a ascultat cu atențiune, a citit încă o dată tenbihul, apoi zise:

„Povestirea ta și acest tenbih documenteză totul. Un bărbat, căruia valui din Engyrieh îl incredințeză o sumă așa mare de bani, nu pōte fi blăstemat. Voiți chema pe eremitul.“

El făcu semn unuia dintre poliștiți ce ne însoțiră. Acesta se depărta și după câte va minute aduse cu sine pe colonelul. La vederea noastră să repeđi mai întâiu asupra fiului său, îl lovi în față cu mâna dreptă — stânga era legată — și strigă:

„Afurisitul, apostatul, căne, care jefuesc pe tatăl tău! Allah se te zdrobească! În căce cu banii mei! Unde-i aveți? I-ați împărțit între voi!“

Apoi sări spre mine, se opri dinaintea mea și arătându-mi pumnul, strigă:

„Trădătorule, miucinosule, ucigașule, în dată se spu, unde-s banii, căci de nu, s'a isprăvit cu tine! A fără stați sute de peregrini, cari, dacă nu mărturisesci, te vor sfășia!“

Se înțelege că nu i-am răspuns; în locul meu îl apostrofă cadiul:

„Liniștește-te, cap săc! Acest effendi este un învățat renumit din Franchistan, dar nu hoț. El posedă încrederea renumitului nostru Said Caled Pașa, și nici prin minte nu-i trece, a se atinga de piastrii tăi!“

„El este; o știu sigur!“ răspuse furibundul. „A vroiu să mă pușce, m'a nimerit înse numai la braț. Glonțul m'a trecut prin carne și s'a oprit în părete; l'am adus cu mine. Și încă ceva mai am, a nume un

1) Confess. lib. III. cap. 11.

martor, carele pōte documenta, că acest căne creștin din Franchistan a avut în buzunar o mulțime de bani, cari s'au fost ai mei.“

Cadiul îl sili să descrie încă o dată faptul, în prezența noastră. Un ceas după depărtarea noastră, el merse la culcare, după ce mai întâiu numără banii înainte soției sale și îi aședă într'o cassetă. Această cassetă era aședată între el și soția sa, pe tapetul de durmit. Puțin după ce a adormit, a fost trezit prin un șgomot; el pipăi după cassetă și atunci prinse brațul unui bărbat, care vroia să fure cassetă. Se născu o luptă, cu care ocaziune se dovedi că erau doi hoști. Unul fugi cu cassetă; celalalt ținea pe bētrānul, fugi apoi și el, ér când se simți urmărit, cu un glonț de piștol rāni pe colonel, reținându-l ast fel de la urmărire. Hoști de bună samă s'au sărit peste zid și prin gratiile ferestrei l'au vedut numărānd banii. Ușile casei n'aveau zaruri; ea să pōtā întra înlāuntru, s'au trebuit să ucidă căni.

Eremitul arētā glonțul turtit; era un glonț de piștol, dar nici ești nici chysracdar-ul n'aveam piștōle. Martorul era peregrinul acela, care ne-a insultat la luntre. Spusele sale în loc de a ne strica, ne-au fost folositoare, căci prin acele documentarām, că pe timpul jefuirii eram deja de mult dincolo de riū. Cu tōte acestea bētrānul rămase pe lângă părerea sa. El jura, că noi sîntem hoști, cadiul înse îl provocă să se depărteze. Când înse el cu tōte acestea continuă a mă insulta, cadiul îl amenință cu arest și cu bastonada, dacă mai scōte încă numai un cuvint vātēmātor contra mea; de aceea acum își descārcā tōtā mânia numai asupra fiului său, pe carele cadiul nu-l apēra; acest din urmă nu grāi nici un cuvint chysracdar-ului; pentru el, mohamedanul strict credincios, „afurisitul“ nici nu esista.

„Sabbī blăstemat, ai jefuit și furat pe tatăl tău!“ strigă bētrānul, lovind în față pe fiul său și scupāndu-l. „Allah parcalamah — Allah să te zdrobescā. Nu știu, dacă voiți avea parte de cer, căci tu ești fiul meu și m'ai răpit fericirea vieții eterne și deliciile paradisului. Satana să te inghitā!“

În modul acesta îl injurā timp mai îndelungat. Chysracdar-ul era arestat și nu-i era permis a se depărta; ea fiu nu vroia să atace pe tatăl său și ast fel trebuia să sufere tōte insultele acestuia. Cadiul nu întrevenia; din contră îl causa bucurie pe-deapsa ce trebuia să supōrte apostatul. Pentru mine înse era prea mult. Mē ridicaiū și vîrindu-mē între tatā și fiū, strigaiū celui dintāiu:

„Acum taci! Tōte lucrurile cu cari învinovătesc pe fiul tău, să referesc și la mine. Ori vroesci să cer ajutor de la cadiū, carele este silit să mă asculte?“

Aceșta avu efect. El se întorse de cătră fiul său spre mine și răspuse:

„Da, aci trebue să tac, pentru că ochii justiției sînt orbiti; dar Allah va judeca între mine și între voi, și încă astăzi. Allah parcalamah — Allah să vă zdrobescā!“

După aceste să depărta, și încă la timp potrivit, de ore ce cadiul se simția tare vātēmātor prin ultimile sale cuvinte, înse îl lăsă totuși să mērgă, fără de al pedepsi. Cadiul își ținu de datorință să-și ceară scuzele că ne-a conturbat, și o făcu aceșta într'un mod așa de oriental, în cât numai după o orā am fost concediați.

Într'aceea eremitul făcu tot posibilul ca se aște mulțimea din a fără, contra noastră. Când pāșirām în curte, am fost primiți cu injurături. Nu puteam cuteza să eșim pe pōrta dinainte; șgomotul de a fără ne spunea, ce ne așteptā. De aceea ne întorsērām înapoi spre ușa prin care am întrat înlāuntru. Am și ajuns la ea; dar mulțimea agitatā din curte să ținea în urma noastră și când eșirām în strada din dos, vedurām la dreapta o grupă care ne aștepta și venia asupra noastră cu un șgomot oribil. În frunte erau — ambii mei arnați! La stânga calea era liberă. Am fugit în direcțiunea aceșta, pentru că evident, trebuia să ne refugiam, dacă nu vroiam a fi ueși.

„Opriți pe necredincioșii, afurisiți!“ striga plebea ce nāvălia în urma noastră. În curēnd ne întâmpinā o a două grupă; atunci ferirām cu grabă într'o stradā laterală și tot ast fel, persecutoriū după noi, până ce în fine totuși ne succese a duce în rātăcire. Atunci ne-am oprit, spre a rēsuffa. Ne aflam în capētul sudic al orașului, locuitoriū căruia, după strigātul ce aūdiam în tōte părțile, steteau cu toții gata, să ne prindā.

„E imposibil, ca să vē reîntorceți!“ zise consulul. „Urcați-vē sus la capelā; acolo sînteti în siguranță. Vē voiți însciința, când să veniți de acolo. În oraș este rēscolā formală și duc grōzā pentru cei alaiți catolici. Voiți incerca să ajung acasă, spre a-i avisa.“

Așa dar ne-am despărțit; ești și chysracdar-ul, carele cunoscea cu deamēruntul împrejurimile orașului, ne urcarām pe munte în sus, unde după tufisurile ce steteau acolo aflarām sent sigur.

(Va urma.)

Posta redacțiunii.

On. mb. Am primit, vē mulțumim.

On. V. C. în S. Pentru așa ceva adresează-te la Tipografia „Aurora“ în Gherla. Salutări frățesci.

Confrateliū din B. Mulțumită pentru ceea împărtășite. Am cetit și noi în „Magyar Szó“ articolul despre Iubileul unirii, dar nu meritā să ne ocupām cu el. Sînt atâtea minciuni, atâtea prostii, cât mult ne mirām, cum de autorul lui nu e internat în ospiciul de pe Lipotmezō. E regretabil, că în chipul acesta să trage pe sfōrā opiniunea publicā magiarā și că nu să afā nici un magiar cu minte, care se aducă la ordine pe ast fel de înșelători. Salutare!

On. Enea P. Bota, Șard, George Trāila Timișōra, V'am prenotat.

On. I. T. în C. Ziua nu s'a statorit încă definitiv.

Editor și redactor rēspondōtor:

Aurel C. Domșa.

(26) 1—3

Anunț.

Un orologer (ciasornicar) român cu cualificațiune specialā de monteur pentru orologiū de turn, capētā quartir gratuit într'o casā cu curte și grādinā a bisericii catedrale mitropolitane gr. cat. din Blaș, numai pe lângă condițiunea de a trage, curăți și îngrijī orologiul din turnul acelei biserici. Casa este într'o stradā principalā. Sînt preferiți reflectanții de religiunea gr. cat. Cererile provēdute cu atestat de botez și de conduitā, sînt de a se așterne la Consistoriul arhieriscopesc din Blaș, până în 15 Sept. 1900.

Din ședința consistoriului arhieriscopesc gr. cat. din Blaș, ținută în 11 August 1900.

Dr. Victor Mihályi m. p.
Arhieriscop și Mitropolit de
Alba-Iulia și Făgăraș.

Nr. 4298—1900.

(27) 1—3

Escriere de concurs.

Până la 12 Septembrie n. 1900 se escrie concurs pentru următoarele stipendii din fundațiunile archidieceșane:

I. Din fundațiunea Șulutaună.

Un stipendiu de 800 cor. folosit de Ioan Băgăian, candidat de profesor. Stipendiul e destinat pentru tinerii, cari învață dreptul ori medicina la o universitate din a țării de patrie; două stipendii de câte 400 cor. folosite de Iuristul absolut Corneliu Bardosy și de Iuristul Ioan Moga, care a repausat, amândouă destinate pentru iuriști la universitatea din Cluș; două stipendii de câte 200 cor. folosite de gimnasiștii absoluți Ioan Agărbicean și Iuliu Moldovan, destinate pentru gimnasiști în clasele superioare; și un stipendiu de 120 cor. destinat pentru gimnasiști din clasele inferioare, folosit de cadetul absolut Victor Domșa.

Doritorii de a obține vre unul din stipendiile de mai sus, au să întruască următoarele condițiuni:

1. Că sînt români gr. cat. mizeri, născuți în Transilvania;
2. că pe lângă purtare morală bună au din studii calculi de eminentă;
3. dintre concurenți vor avea preferință, cari vor putea dovedi, că sînt consăngenți cu piul fondator, spre care scop trebuie să producă atestat compus de respectivul oficiu parochial, care să cuprindă tabela genealogică exactă dedusă;
4. Concurenții să alăture la cereri testimoniul școlastic în copia autentică, carte de botez, atestat de paupertate, testimoniul medical, și să numească expres institutul, la care și unde vor continua studiile în anul școl. 1900/1901.

II. Din fundațiunea Vancea „Cassa archidieceșană“.

Un stipendiu de 200 cor. destinat pentru gimnasiști; trei stipendii de câte 120 cor. destinate pentru elevii preparandiali în Blaș ori la altă preparandă română gr. cat. Cererile să fie instruite ca cele pentru stipendiile Șulutaună. Stipendiile din „Cassa archidieceșană“ se conferesc numai pe anul școl. 1900/1901.

III. Din fundațiunea „Cipariu“.

Un stipendiu de 200 cor. folosit de gimnasiștii absoluți Eugeniu Groze; și un stipendiu de 100 cor. folosit de gimnasiștii Leonte Cipariu, care nu și-a legitimat progresul. Cererile au să fie instruite ca cele pentru stipendiile Șulutaună.

IV. Din fundațiunea David Br. Urs.

Trei stipendii de câte 200 cor. folosite de gimnasiștii Ioan Dileriu, Ioan Aureliu Marilă și Georgiu Pandrea. Concurenții au să dovedească cu carte de botez, că sînt deplin sănătoși, cu atestat de frecventare, că sînt școlari în prima clasă a gimnasului gr. cat. din Blaș, că au purtare morală bună și fac progres în studii, și că sînt sau pot fi suscepuți în Seminarul junimei gr. cat. române din Blaș.

V. Din fundațiunea „Papfalvi“.

Un stipendiu de 240 cor. folosit de gimnasiștii absoluți Ioan Pop. Cererile au să fie instruite, în tocmai ca cele pentru stipendiile Șulutaună.

VI. Din fundațiunea „Tarta“.

Un stipendiu de 140 cor. folosit de Iuristul Aureliu Tarta, carele n'a dovedit, că ce progres a făcut în anul școl. 1899/1900. Cererile să se intruzeze ca cele pentru stipendiile Șulutaună.

VII. Din fundațiunea „Negruțiu“.

Un stipendiu de 160 cor. folosit de studentul în tehnică Ioan F. Negruț, care a renunțat la acest stipendiu. Cererile au să fie instruite ca cele pentru stipendiile Șulutaună.

VIII. Din fundațiunea „Partenie Moldovan“.

Un stipendiu de 80 cor. folosit de gimnasiștii Ioan Voicu, care nu și-a legitimat progresul. Cererile să fie instruite ca cele pentru stipendiile Șulutaună.

IX. Din fundațiunea „Cercul Orăștiei“.

Un stipendiu de 80 cor. folosit de gimnasiștii Vasilie Mircea Vaidean, care nu și-a legitimat progresul. La acest stipendiu pot concurge numai studenții români gr. cat., cari frecventază gimnasiul român gr. cat. din Blaș ori vre o academie de drepturi și sînt născuți în vre una din comunele următoare ale cercului Orăștiei și a nume: Șibot, Orăștiea de jos, Balomir, Bintiș, Beriș, Cióra, Vinerea, Orăștiea de sus, Grid, Ghialmar, Castău, Dăncu mic, Ocolășul mic, Totia mică, Costeșci, Cudșir, Jeledinți, Ludesci, Măgura, Martinesci, Bucium, Dăncu mare, Totia mare, Spini, Pricaz, Petriniș, Pischinți Repaș, Romos, Romoșel, Șehișelul vechiu, Sereca, Tămășeșca, Tărtăria, Turdaș, Turmaș, Vaideiș, Simeria. Cererile să fie instruite ca cele pentru stipendiile Șulutaună.

X. Din fundațiunea „Vajda“.

Un stipendiu de 140 cor. folosit de Iuristul Vasiliu Muste, care nu și-a legitimat progresul. Cererile să se instruzească ca cele pentru stipendiile Șulutaună.

XI. Din fundațiunea Ramonțai.

Patru stipendii de câte 630 cor. folosite de tehnicul George Voda, Iuristul Onoriu Crucin și candidatul de profesor Emil Sabo, cari și-au terminat studiile, și de tehnicul Ioan Nistor, care nu și-a legitimat progresul; trei stipendii de câte 168 cor. folosite de Iuristul Nicolau Pop, medicinistul Augustin Leményi și farmacistul Iuliu Codarcea; două stipendii de câte 126 cor. folosite de gimnasiștii absoluți Ioan Irimiaș și Corneliu Andrea. Cererile să se intruzeze în tocmai ca cele pentru stipendiile Șulutaună.

XII. Din fundațiunea „Bobiană“.

Două stipendii de câte 120 cor. folosite de Iuristul Augustin Mircea și de gimnasiștii Aurel Maior, cari nu și-au legitimat progresul. Cererile au să fie instruite ca cele pentru stipendiile Șulutaună.

XIII. Din fundațiunea „Klein“.

Un stipendiu de 360 cor. folosit de Iuristul Nicolau Vlaicu, care nu și-a legitimat progresul; și un stipendiu de 240 cor. folosit de Traian Turcu, care a absolvat Academia comercială din Gratz. Cererile au să fie instruite ca cele pentru stipendiile Șulutaună.

Blaș, din ședința consistoriului archiepiscopesc de Alba Iulia și Făgăraș ținută la 15 August 1900.

Victor Mihályi

Archiepiscop și Mitropolit de Alba Iulia și Făgăraș.

Cu veritabilul

Christoph-Lack se pot văpsi (colora) padimentele caselor, fără de a se intrerumpe folosirea acestora, fiind că nu are mirosul cel neplăcut cum și uscarea târzie și scortosă, ce o au vâpselile și lacul de olei. A fără de acestea modul întrebuințării lui e de tot simplu, în cât îl poți face fie cine. Podelele văpsite se pot șterge cu cârpă udă, fără ca ele să își pierdă ceva din lustru. — Se deosebesce: Christoph-lack colorat, brunet galbit și mahagoni brun, carele ca și vâpsela de olei acopere și tot o dată dă și lustru: pentru aceea se poate folosi la tot felul de podele, vechi și nou. El acopere deplin tot felul de pete, vâpsitura anterioară șcl.; și Christoph-lack curat (necolorat), pentru podele și parchete nou, carele dă singur lustru. Mai ales pentru parchete și podine nou obduse deja cu vâpselă de olei. Acesta dă numai lustru, deci nu astupă mustrele de lemn.

1. Colli postal, cam 35 mtr. □ (2 chilii mijlocii) costeză 5-90 cr. v. a.
 În toate orașele, unde să află depozite, comăndele directe se fac la aceste; probe de colorituri și prospecte gratis și franco. La cumpărări să se bage bine de samă la firmă și la marca fabricei, fiind că fabricatul acesta existent de la 1850, e imitat și falsificat în multe forme și ast fel se aduce în comerț, de o calitate de tot rea și necorespunzătoare scopului.

Franz Christoph
 aflătorul și singurul fabricant al Christoph-lackului veritabil.

Depozite în :

Blaș: la Ludovic Schuller
 Aiud: „ I. Kindl
 Sibiu: „ Franz John Söhne.

(7) 10—15